Vísir seg skjótt um samráðingarleiðin loysir trætuna

Løgmaður vil bara góðtaka semjur, sum ásanna, at miðlinjumarkið er tað einasta rætta

Uttanríkismál
Landgrunsmarkið millum Føroya og Bretlands er enn ein óloystur spurningur. Men áhugin fyri undirgrundini í sonevnda ihvíta økinumi millum Føroya og Bretlands er vaksandi, og tískil tørvurin á at fáa skil á marknaspurninginum á hesum leiðum.

Eisini uttanfyri 200 fjórðingar hava vit umskarandi krøv um landgrunn. Landgrunsmarkið hevur eins og onnur havøkismørk størri týdning fyri Føroyar enn fyri flestu onnur lond, bæði búskaparliga og politiskt.

Sjógvurin hevur allar dagar verið okkara álit, og vit hava frá fyrndartíð roknað havið rundan um okkum sum part av landinum. Síðan 200 fjórðinga fiskimark varð ásett fyri næstan 20 árum síðani, hava vit havt miðlinjumark ímóti grannum okkara, eisini Bretlandi.

Fyri landgrunsmarkið innanfyri 200 fjórðingar kunnu vit best góðtaka loysnir, ið ásanna henda veruleika. Hóast vit halda okkum hava eina sterka søk, hava vit higartil royndt at sloppið undan einum tíðarkrevjandi rættarmáli, og heldur stevnt ímóti eini samráðingarloysn. Um tað fer at eydnast, fer helst at vísa seg áðrenn langt um líður.

Undirgrundin
Arbeiðið at fyrireika kolvetnislógvirn gongur sína gongd. Ó løgmansrøðuni í fjør var nevnt, at uppskot fór at verða lagt fyri tingið tíðliga í hesi tingsetuni. Tað hevur tó víst seg, at arbeiðið at fyrireika løggávuna vm hevur verið drúgvari enn væntað, og verður málið væntandi lagt fyri tingið um ársskiftið. Útbjóðingarumfarið kann so verða hildið næsta summar.

Seismisku kanningarnar, sum Western Geophysical hevði einarætt at gera í 1994 og 1995, eru liðnar, og áhugin at keypa kanningarúrslitini er stórur. Harafturat hava fleiri feløg og samtøk av feløgum í ár fingið forkanningarloyvi. Endamálið hjá feløgunum við hesum kanningum er at fáa sær meira kunnleika um økið áðrenn útbjóðingarumfarið verður hildið.

Dýpingin av boringini í Lopra, sum 19 oljufeløg hava fingið loyvi til, verður liðug seinni í summar. Samanumtikið kann sigast, at áhugin hjá altjóða oljuídnaðinum fyri føroyska økinum er stórur.

Handilssáttmálar
Eftir at Svøríki, Finnland og Eysturríki fóru uppí ES í fjør, var neyðugt at gera nýggjan handilssáttmála við ES-londini. Uppskot um nýggjan sáttmála við einum víðkaðum ES felagsskapi er gjørt. Úrslitið er ein dagføring ájavnt tað, sum bjóðað var Noregi og Íslandi, og upprunareglurnar verða liðiligari. Við støði í eini felagsyvirlýsing verður farið undir samráðingar um betraðar og víðkaðar reglur um kumulering av fiskisáttmálin verður greiður eftir summarfrítíðina og verður síðan staðfestur á tingi. Handilssáttmálarnir við Svøríki og Finnland fara tá úr gildi.

Løgmaður vitjaði í fjør formannin í ES nevndini Jacques Santer. Høvið beyðst at greiða frá føroysku sjónarmiðunum, og løgmaður fekk lyfti um, at formaðurin persónliga skuldi lata landsstýrinum meting av møguleikunum fyri betri marknaðaratgongd í verandi avtalu. Henda meting váttar, at kvotur og loft verða ikki víðkað.

Føroyar hava í ár formansskapin í felagsnevndini ES-Føroyar/Danmark, og ársfundur var hildin í Føroyum í vár. Úrslitið var m.a., at vøruslógini innan fiskaføður til útflutnings verða økt, kumulering av fiski verður økt, og samstarvað verður á veterinera økinum til tess at fáa somu støðu til ES, sum Noreg og Ísland ætlandi fáa á nýggjárinum. Hetta er sera umráðandi fyri kappingarførið, og samráðingar byrja í næstum.

Álitið um gagnligastu marknaðaratgongd Føroya til ES, sum varð handað landsstýrinum í fjør, mælir til eina serskipan, tvs. tollsamgongu við pørtum av EBS leistinum ella limaskap við undantøkum. Álitið var viðgjørt á ráðstevnu í fjør og drúgt kjak hevur verið um málið. Álitið skal nú fáa politiska viðgerð.

Frágreiðing um uttanlandsviðurskifti Føroya varð gjølla viðgjørd á tingi í vár, og tá var nevnt, at serligt orðaskifti um ES hevði verið gagnligt. Semja var um, at økt samskifti við ES er sera týdningarmikið. Sum ein liður í at styrkja um politiska og fyrisitingarliga samskiftið við Evropa hevur landsstýrið samtykt at skipa eina umboðsstovu í ES.

Hvalaveiðimál
Ársfundurin í altjóða hvalaveiðinevndini IWC í Aberdeen viðgjørdi ikki føroyskt grindadráp í altjóða høpi, hóast mótmæli og nógva umrøðu í fjølmiðlunum. Yvirlýsingin frá 1995, sum leggur upp til betri drápshátt og kunning til limalondini um tiltøk, stendur við, og landsstýrið letur upplýsingar um hetta.

Hóast døglingur er friðaður, so er nógvur ágangur. Hent er á uttanríkismálaráðið um at taka døglingin úr IWC yvirlitinum og ístaðin at lata NAMMCO viðgera døglingin sum smáhval saman við øðrum súgdjórum. Enn hevur ikki eydnast at fáa Danmark at taka undir við hesum.

Norðurlandamál
Nýskipan av norðurlendska samstarvinum var samtykt í fjør heyst. Samstarvið verður framyvir grundað á tær tríggjar súlurnar: samstarv millum Norðurlond, samstarv við Evropeiska Samveldið og samstarv við aðrar grannar.

Norðurlendska Atlantssamstarvið er farið til verka. Høvuðsskrivstovan er í Føroyum og stjórin er føroyingur.

Teir føroysku limirnir í Norðurlandaráðnum fingu báðir sess í nevndini fyri samstarv millum Norðurlond, annar teirra er næstformaður í nevndini. Ó løgmansrøðuni á ólavsøku í fjør segði eg, at landsstýri og løgting høvdu í umbúna at skipa eina felagsumsiting fyri norðurlendska samstarvið. Henda ætlan stendur við.

Ætlanin við einum norðurlendskum havgranskingarstovni er nú í umbúna. Løgmaður reisti málið á Norðurlandaráðsfundi í Reykjavík í 1994 og síðani hevur verið arbeitt við at skipa ein havgranskingardepil í norðuratlantshavi, serliga innan gransking av klimabroytingum og reina havumhvørvinum rundan um Føroyar. Havgranskingardepilin verður fíggjaður í Norðurlondum og fær eisini millumtjóða fígging. Hesin stovnur fer at seta Føroyar í miðdepilin í havgransking. Stovnurin fær væntandi millumtjóða áhuga, kanska globalan áhuga. Granskingardepilin skal hava miðstøð í Føroyum.

Enn er tó ikki full vissa um, hvønn leiklut smátjóðirnar Føroyar, Grønland og Áland fara at fáa í stýrinum fyri Norðurlandaráðið. Tað verður helst greitt í næstum

Nýggir haldarar kunnu fáa seg á Posthúsunum kring landið, ella við at venda sær til tel 11820 ella e-mail: sosialur@ olivant.fo